

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 1549
van **WIM VERHEYDEN**
datum: 13 juli 2023

aan **LYDIA PEETERS**
VLAAMS MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

Toenemend zwartrijden op bussen en trams De Lijn - Maatregelen

Wie het openbaar vervoer gebruikt, moet zijn rit betalen. In Vlaanderen ziet men dat soms blijkbaar anders. Het aantal processen-verbaal voor zwartrijden blijft toenemen: van 35.131 in 2018 naar 53.195 vorig jaar. Het gaat om een stijging van ruim 50 procent in nauwelijks enkele jaren tijd. De helft van alle zwartrijders werd betrapt in de dertien centrumsteden. In de centrumsteden is gemiddeld één op de zes zwartrijders jonger dan achttien.

Zwartrijden werkt wetteloosheid in de hand en bezorgt de openbare vervoermaatschappij inkomensverlies. Eerdere cijfers hadden het over 30 miljoen euro aan inkomensverlies. Zwartrijden is asociaal en oneerlijk tegenover welwillende mensen die steeds meer geld moeten ophoesten voor tickets en abonnementen. De Lijn werkt ondertussen aan een nieuw actieplan.

We mogen ook het probleem van de niet-geïnde boetes voor zwartrijden niet vergeten. Uit het antwoord op een schriftelijke vraag die vorig jaar werd gesteld, blijkt dat er meer dan twee miljoen euro aan niet-geïnde boetes openstonden voor zwart- en grijsrijden. Van de boetes in 2020 werd amper 63 procent betaald en van die van 2021 amper 54 procent.

De boetes voor het creëren van overlast werden blijkbaar nog slechter betaald. Van de 69.977 euro aan boetes voor overlast in 2020 was nog maar 38.202 euro betaald, van de 123.208 euro van 2021 nog maar 55.266 euro, minder dan de helft dus. Het probleem van het zwartrijden, maar ook het probleem van niet betaalde boetes moet dus echt ernstig worden genomen.

1. Welke maatregelen heeft de minister ondertussen genomen om het aantal openstaande boetes voor zwartrijden en overlast af te bouwen?
2. Kan de minister meedelen welke initiatieven zij nodig acht om een einde te maken aan het massale zwartrijden?
3. Wat houdt het nieuwe actieplan in?

ANTWOORD

op vraag nr. 1549 van 13 juli 2023

van **WIM VERHEYDEN**

1. Onbetaalde boetes worden steeds overgedragen aan de deurwaarder, die een inningsprocedure opstart. Alleen oninvorderbare dossiers (buitenland, kwijtschelding in geval van CSR, overleden ...) worden niet gerecupereerd.

Voor de overige dossiers zijn andere maatregelen niet aan de orde. Werken met een deurwaarder levert namelijk resultaat op voor De Lijn. Op termijn zullen de nog niet ingevorderde dossiers ook worden ingevorderd via de gerechtsdeurwaarder, zodat het inningspercentage nog hoger zal komen te liggen.

	Inningspercentage zonder deurwaarder	Inningspercentage met deurwaarder	Stijging
2021	72%	81%	+9%
2022	50%	71%	+21%

2. Begin juli vond een rondetafelconferentie plaats over de aanpak van agressie op het openbaar vervoer. Naast ikzelf waren ook de federale ministers Annelies Verlinden (Binnenlandse Zaken) en Vincent van Quickenborne (Justitie) aanwezig. Ook De Lijn nam deel, net als vertegenwoordigers van de FBAA (Federatie van de Belgische Autobus- en Autocarondernemers), politie en justitie.

Tijdens de conferentie werden concrete afspraken gemaakt over hoe agressie tegen te gaan en aan te pakken (zie ook het antwoord op deelvraag 3).

Twee van de afgesproken actiepunten gaan specifiek over de inzet van lijncontroleurs:

- aanwerven van 67 extra lijncontroleurs, die ingezet zullen worden in functie van veiligheidsverhoging en controle op zwartrijden;
- extra ondersteuning en opleidingen van chauffeurs en lijncontroleurs, en de herkenbaarheid van lijncontroleurs verhogen.

3. Het actieplan omvat tien actiepunten, opgebouwd rond drie grote pijlers:

Preventie

- Actie 1: alle bussen van De Lijn worden uitgerust met afgesloten stuurposten.
- Actie 2: aanwerven van 67 extra lijncontroleurs die ingezet zullen worden in functie van veiligheidsverhoging en controle op zwartrijden.
- Actie 3: extra ondersteuning en opleidingen van chauffeurs en lijncontroleurs. Herkenbaarheid van lijncontroleurs verhogen.
- Actie 4: versterkte samenwerking via protocol 'Veilig op de weg' dat in 2011 werd getekend tussen de vier openbaarvervoermaatschappijen met als doel de verschillende veiligheids- en/of preventiediensten nauwer te laten samenwerken.
- Actie 5: gebruik en uitwisseling van camerabeelden verder optimaliseren.

Handhaving en aanpak van incidenten op het terrein

- Actie 6: versterkte samenwerking tussen De Lijn en de politie met mogelijkheid tot digitale aangifte voor De Lijn en exploitanten.
- Actie 7: busverbod – maatregel bestuurlijke overheid.

Vervolging

- Actie 8: strafverzwaring bij geweld tegen personen met een maatschappelijke functie.
- Actie 9: provinciaal overleg tussen De Lijn, politie en Openbaar Ministerie inzake toezicht, opsporing en vervolging.
- Actie 10: lijncontroleurs worden mee opgenomen in de federale werkgroep bodycams.